

РОЗШИРЕНІ ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ «ГЕОГРАФІЯ НАСЕЛЕННЯ З ОСНОВАМИ ДЕМОГРАФІЇ»

Лекція 1. Географія населення в системі суспільно-географічних наук.

1. Предмет, задачі та структура географії населення.
2. Місце географії населення в системі географічних та суспільних наук.
3. Схеми структуризації географії населення.
4. Демографія та її в'язок із географією населення.
5. Роль та задачі демографії як суспільної науки.

Лекція 2. Джерела демографічної інформації. Демографічні коефіцієнти та їх стандартизація.

1. Методи дослідження демографії.
2. Перепис населення.
3. Наукові принципи та етапи проведення перепису.
4. Поточний облік та реєстри населення.
5. Вибіркові дослідження та інші джерела інформації про населення.
6. Демографічне прогнозування: сутність, методи, етапи.
7. Задачі демографічного прогнозування.
8. Класифікація демографічних прогнозів.
9. Методи оцінки чисельності населення на майбутнє.

Лекція 3. Населення світу. Чисельність та розміщення. Етнічний, національний та релігійний склад населення.

1. Чисельність населення світу, головні особливості його розміщення.
2. Етапи заселення, умови і чинники формування системи розселення населення.
3. Регіональні особливості, причини та чинники розміщення населення, проблеми викликані його диференціацією.
4. Поняття складу населення.
5. Класифікація його за етнічними, національними та релігійними ознаками.
6. Передумови становлення та розвитку їх.
7. Визначення територіальних особливостей.

Тема 2. Демографічна складова населення

Лекція 4. Народжуваність та смертність як демографічні категорії.

1. Поняття народжуваність населення з позиції різних наук.
2. Рівень народжуваності, коефіцієнт народжуваності та інші спряжені поняття.
3. Визначення головних факторів впливу на народжуваність, виявлення історичних особливостей зміни даного процесу, аналіз сучасних новітніх тенденцій. Виявлення територіальних особливостей та їх аналіз.
4. Визначення понять «смертність» та «тривалість життя».
5. Структура смертності та її еволюція в часі.
6. Причини смертності.
7. Тривалість життя як індикатор суспільного розвитку.
8. Виявлення територіальних особливостей.

Лекція 5. Відтворення населення. Концепція демографічного переходу.

1. Визначення поняття «відтворення населення» (природний рух).
2. Концепція демографічного переходу.
3. Демографічні коефіцієнти.
4. Режимы відтворення населення.
5. Аналіз спеціальних показників, що характеризують народжуваність та смертність.
6. Історичні типи відтворення населення.
7. Демографічні революції та їх зміст.
8. Демографічний вибух.

Лекція 6. Віковий та статевий склад населення. Шлюбно-сімейна структура населення.

1. Вікова та статева структура населення.
2. Залежність вікової структури населення від типу відтворення населення.
3. Статєво-вікові піраміди, їх порівняльний аналіз.
4. Визначення понять «шлюбність» і «розлучуваність».
5. Вплив шлюбності та розлучуваності на процеси природного руху населення.
6. Демографічний аналіз шлюбності та розлучуваності.
7. Сім'я та її життєвий цикл.
8. Типи сімейних організацій та сімей.
9. Сімейний склад населення.

Тема 3. Територіальна організація населення

Лекція 7. Теоретико-методологічні основи дослідження та сучасні концепти розселення населення, системи розселення. Особливості розселення населення в світі.

1. Поняття, форми і види розселення населення.
2. Урбанізація, субурбанізація; агломераційні процеси.
3. Системи розселення.
4. Основні показники для аналізу розміщення населення.
5. Часові та регіональні особливості урбанізації та агломераційних процесів.
6. Особливості головних світових агломерацій, мегаполісів, мегалополісів, світових міст.

Лекція 8. Розселення населення України.

1. Щільність, концентрація населення України та її регіонів.
2. Динаміка та регіональні особливості урбанізації.
3. Найбільші агломерації та їх характеристика.
4. Проблеми розселення населення України.

Тема 4. Особливості вивчення міграції населення та її соціально-економічна обумовленість

Лекція 9. Теоретико-методологічні основи дослідження та сучасні концепти міграцій населення. Міграційні процеси в світі.

1. Міграції населення та їх класифікація.
2. Демографічний підхід при вивченні міграції населення.
3. Демографічний аналіз міграції населення.
4. Особливості сучасних міграцій населення у світі.
5. Демографічна і міграційна політика.

Лекція 10. Міграційні процеси в Україні.

1. Розвиток сім'ї, народжуваність, здоров'я, смертність і тривалість життя населення України.
2. Міграційні процеси в Україні.
3. Старіння населення.
4. Регіональна диференціація демографічної ситуації

Лекція 11. Соціально-економічний склад населення.

1. Трудові ресурси та економічно активне населення.
2. Ринок праці, зайнятість та безробіття.
3. Концепції ринку праці.
4. Регіональна диференціація соціально-економічного складу населення.

Тема 5. Моделювання населення

Лекція 12. Глобальні проблеми населення світу. Моделювання населення та демографічна політика.

1. Зростання чисельності населення світу та глобальні проблеми пов'язані з ним.
2. Гіпотеза Томаса Мальтуса.
3. Модель Денніса Медоуза.
4. Шляхи вирішення глобальних демографічних проблем.
5. Побудова моделей населення світу.
6. Типи і види заходів демографічної політики, територіальні особливості.